

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת נעמה לזימי

3797/25/פ

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – חינוך ממלכתי חרדי), התשפ"ג–2023

תיקון סעיף 1 .1 בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג–1953¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) אחרי ההגדרה "חינוך ממלכתי דתי" יבוא:

"חינוך ממלכתי חרדי" – חינוך ממלכתי שמוסדותיו הם חרדיים לפי אורח חייהם, תוכנית לימודיהם, מוריהם, מפקחיהם והנהלתם, ובהם מחנכים לחיי תורה ומצוות לפי המסורת הדתית וברוח התפישה החרדית;

"תוכנית ההערכה" – התוכנית להערכה ולמדידה של עמידת מוסדות החינוך בייעדים שקבע משרד החינוך;";

(2) אחרי ההגדרה "תוכנית הלימודים" יבוא:

"תוכנית הלימודים לחינוך הממלכתי חרדי" – תוכנית לימודים שנקבעה על ידי השר, למוסדות החינוך הממלכתי חרדי, המותאמת לערכי ויעדי החינוך הממלכתי חרדי, לרבות תוכנית יסוד במקצועות המתמטיקה, המדעים, השפה האנגלית ומיומנויות השפה העברית, המקבילה בהיקפה ובאיכותה לתוכנית הלימודים במקצועות אלו ביתר זרמי החינוך;";

(3) בהגדרה "מוסד חינוך ממלכתי", בסופה יבוא "או מוסד חינוך ממלכתי חרדי";

(4) אחרי ההגדרה "מוסד חינוך ממלכתי דתי" יבוא:

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

"מוסד חינוך ממלכתי חרדי" – מוסד חינוך רשמי שניתן בו חינוך ממלכתי חרדי;".

הוספת סעיף 3א 2. אחרי סעיף 3 לחוק העיקרי יבוא:

"חינוך ממלכתי 3א. (א) במוסד חינוך ממלכתי חרדי יונהג חינוך ממלכתי חרדי; זרם החינוך הממלכתי חרדי יהיה שווה במעמדו לזרמי החינוך הממלכתי והממלכתי דתי, ויחולו עליו הוראות הדין החלות עליהם, לרבות הוראות חוזרי המנהל הכללי של משרד החינוך, בשינויים המחויבים; הזרם הממלכתי חרדי יהיה עצמאי בקביעת הערכים והמאפיינים התרבותיים של מוסדותיו.

(ב) מנהל מוסד חינוך ממלכתי חרדי, רשאי לקבוע תקנון למוסד בכפוף לכל דין, באישור המנהל הכללי של משרד החינוך."

תיקון סעיף 10 3. בסעיף 10(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא: "או מוסד חינוך ממלכתי חרדי, וכן על מיזוג של מוסד חינוך ממלכתי חרדי עם מוסד חינוך ממלכתי דתי".

הוספת סעיף 13ב 4. בחוק העיקרי, אחרי סעיף 13א יבוא:

"מועצה לחינוך 13ב. (א) תוקם מועצה לחינוך ממלכתי חרדי (בסעיף ממלכתי חרדי זה – המועצה); השר ימנה את חברי המועצה, כל אחד לתקופה של ארבע שנים, ובהם, בין השאר, חברים הפעילים בשדה החינוך וחברים בעלי ניסיון או ידע בתחום החינוך הממלכתי חרדי, עובדי משרד החינוך ונציגי מועצות מקומיות; המועצה תמנה מספר אי זוגי של חברים, ולפחות מחציתם יהיו אנשי חינוך מהזרם הממלכתי חרדי; מספר עובדי המדינה במועצה לא יעלה על שליש מחבריה.

(ב) השר יוועץ במועצה לחינוך ממלכתי חרדי בטרם ישתמש בסמכות מן הסמכויות המסורות לו בחוק או בתקנות, הנוגעות לחינוך הממלכתי חרדי או לחינוך החרדי במוסדות המוכרים שאינם רשמיים, לרבות מינוי מפקחים, מנהלים ומורים למוסדות החינוך החרדיים, ולמעט סמכויותיו לפי סעיף זה ולפי סעיפים 12 ו-29 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953.²

(ג) המועצה רשאית לפסול, מטעמים דתיים בלבד, מינויו או המשכת שירותו של מנהל, מפקח או מורה במוסד חינוך ממלכתי חרדי; בא על החלטת הפסול ערר של חבר מחברי המועצה, לא יהא להחלטה תוקף כל עוד לא הכריעו בערר, בדרך שנקבעה בתקנות.

(ד) השר יקבע הוראות לעניין אופן הקמת המועצה לרבות הרכבה, וכן תקנון למועצה שבו ייקבעו סדרי כינוסה ועבודתה, וכן הוראות אחרות שהשר יראה בהן צורך לשם ביצוע תפקידה.

הפיקוח על מוסדות ג.13. סדרי הפיקוח על מוסדות החינוך הממלכתי חרדי, כולל בעלי התפקידים, מינוים, כפיפותם וסמכויותיהם, יהיו דומים להסדרי הפיקוח על מוסדות החינוך הממלכתי דתי, בשינויים המחויבים, אלא אם כן נקבע במפורש אחרת, בחוק או בתקנות."

תיקון סעיף 20 .5 בסעיף 20 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (1), במקום "או במוסד חינוך ממלכתי דתי" יבוא "במוסד חינוך ממלכתי דתי או במוסד חינוך ממלכתי חרדי";

(2) אחרי סעיף קטן (1א) יבוא:

² ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

"(ב1) נרשם תלמיד במוסד חינוך ממלכתי חרדי, יודיע ההורה הרושם על בחירתו בין מוסד חינוך ממלכתי דתי ובין מוסד חינוך מוכר שאינו רשמי כחלופה שנייה."

תיקון סעיף 23 6. בסעיף 23 לחוק העיקרי, במקום "בין מוסד חינוך ממלכתי ובין מוסד חינוך ממלכתי דתי" יבוא "בין מוסד חינוך ממלכתי למוסד חינוך ממלכתי דתי או למוסד חינוך ממלכתי חרדי".

תיקון סעיף 24 7. בסעיף 24 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "או להיפך" יבוא "רשות חינוך מקומית אשר יש בה מוסדות חינוך רשמיים, אך לא קיימים בה מוסדות חינוך מאחד הזרמים – ממלכתי, ממלכתי דתי או ממלכתי חרדי";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) בהודעה לפי סעיף 23 או סעיף קטן (א), אם הודיע ההורה כי הוא מעוניין שיינתן לתלמיד חינוך ממלכתי חרדי, יודיע ההורה הרושם על בחירתו בין מוסד חינוך ממלכתי דתי ובין מוסד חינוך מוכר שאינו רשמי כחלופה שנייה."

תיקון סעיף 25 8. בסעיף 25 לחוק העיקרי –

(1) האמור בו יסומן (א) ובו, אחרי "תלמיד שנרשם במוסד חינוך" יבוא "ממלכתי או ממלכתי דתי".

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) תלמיד שנרשם במוסד חינוך ממלכתי חרדי לפי סעיף 20 או 21, יבקר במוסד החינוך שבו נרשם; עלה מספר התלמידים שנרשמו למוסד על המכסה שנקבעה לו, לפי כללים שנקבעו בתקנות, תינתן עדיפות בשיבוץ לתלמידים שבחרו במוסד חינוך מוכר שאינו רשמי כחלופה שניה."

הוספת סעיף 25א 9. אחרי סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא:

"הקמת מוסד חינוך 25א. (א) על יסוד הודעות של הורי תלמידים שניתנו ממלכתי חרדי לפי סעיף 23 או 24, או אם עלה מספר הנרשמים למוסד חינוך ממלכתי חרדי על המכסה שנקבעה לאותו מוסד כאמור בסעיף 25(ב), ואם התקיימו התנאים הקבועים בתקנות, יורה השר או מי שהוא הסמיך לכך על פתיחת מוסד חינוך ממלכתי חרדי."

(ב) ברשות מקומית שמאפשרת רישום לחינוך ממלכתי חרדי, יוקם לפחות מוסד חינוך אזורי אחד המשתייך לזרם הממלכתי חרדי.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), אם ראה השר כי הקמת מוסד חינוך ממלכתי חרדי עלולה לפגוע במוסד חינוך ממלכתי אחר, רשאי השר למנוע את הקמת המוסד או לדחות את מועד הקמתו; לצורך כך רשאי השר להתחשב, בין השאר, בשיקולים אלה:

(1) היקף הפגיעה הצפויה בתלמידים במוסד חינוך ממלכתי מזרם אחר;

(2) פגיעה צפויה בהרכב האינטגרטיבי של התלמידים במערכת החינוך הממלכתית; בפסקה זו, "הרכב אינטגרטיבי" – הרכב התלמידים במוסד חינוך ממלכתי באופן המשלב תלמידים בעלי יכולות למידה שונות, או משכבות חברתיות-כלכליות מגוונות, או בעלי תפיסות דתיות שונות.

(ד) רשות חינוך מקומית ששלחה תלמיד למוסד חינוך הנמצא בתחום שיפוטה של רשות חינוך מקומית אחרת (להלן – הרשות השולחת), תשתתף בהוצאות מימון המוסד האמור בגין התלמיד ששלחה; השר יקבע בצו את שיעור ההשתתפות של הרשות השולחת."

תיקון סעיף 26 .10 בסעיף 26 לחוק העיקרי, אחרי "לפי סעיף 24" יבוא "או לפי סעיף 25א".

תיקון סעיף 34 .11 בסעיף 34(7) לחוק העיקרי, אחרי "לפי סעיף 24" יבוא "או סעיף 25א".

דברי הסבר

מסלול החינוך הממלכתי חרדי שהוקם בשנת 2013, כמענה לצורך של ציבור חרדי רחב לחינוך ממלכתי הולם מותאם, לא זכה עד היום לאסדרה כלשהי כנדרש בדין.

הקמת בתי ספר ממלכתיים חרדיים תהווה פתרון חינוכי לחלק מהציבור החרדי אשר רוצה לחנך את ילדיו כחרדים ובד בבד רואה חשיבות רבה בצורך להעניק להם חינוך ממלכתי הולם ככל ילדי ישראל,

וכלים מקצועיים להשתלבות בשוק התעסוקה בעתיד. אומנם קיים חשש בחברה החרדית משילוב הילדים בזרם חינוכי חדש, אך לאחר פתיחת המוסדות, יש להניח שהשילוב יהיה קל ומהיר יותר.

פתיחת מוסדות ממלכתיים לציבור זה היא חובה של המדינה בכדי לאפשר לכלל ילדי ישראל חינוך הולם, תוך יכולת לפקח ולתת שרותי חינוך מיטביים לאותם תלמידים במגזר החרדי, המתחנכים במוסדות הרשמיים. הסדר זה יאפשר למוסדות לעבוד במקצועיות ובשקיפות, וליהנות באופן מלא מן המשאבים אשר המדינה מעמידה לרשות כלל ילדי ישראל במוסדותיה.

יתרה מזאת, צעד זה הוא גם אינטרס של המדינה לפיתוחה ולפיתוח הכלכלה בעתיד. על פי דוח מבקר המדינה, החברה החרדית עתידה להוות בשנת 2065 כ-50% מאוכלוסיית המדינה. לפיכך, שילובו של ציבור זה בתעסוקה הוא חיוני, כאמור, לצמיחה העתידית של כלכלת ישראל, ופתיחת מוסדות אלו חיונית להצלחת אותו שילוב.

לכן, מוצע לחייב את המדינה להקים ברשויות חינוך מקומיות מוסדות חינוך ממלכתי חרדי. אפשרות הרישום למוסדות אלה תהיה פתוחה לכל.

בנוסף מוצע, לפזר את המפקחים על הזרם הממלכתי חרדי על בסיס חלוקה גיאוגרפית, על מנת שישתלבו במערך ההיררכי של המשרד ויהיו כפופים ישירות למנהל המחוז ולמועצה שימנה השר ותורכב ברובה מאנשי חינוך מהזרם הממלכתי חרדי.

כמו כן, במטרה להוביל לתנועה של תלמידים ממוסדות מוכרים שאינם רשמיים, למוסדות חינוך ממלכתיים חרדיים, מוצע מנגנון תעודף שלפיו תלמיד שנרשם למוסד מסוג זה יצטרך להירשם למוסד נוסף כעדיפות שניה. כמו כן, בקבלת החלטה על פתיחת מוסד לחינוך ממלכתי חרדי, תיבחן השאלה האם פתיחתו תוביל לפגיעה בהיקף התלמידים במוסד ממלכתי אחר. הצעת חוק זו צפויה להטיב עם החברה החרדית ולתת לילדים חרדים רבים הזדמנות אמיתית לרכוש ידע וכישורים על מנת שיוכלו להצליח ולשגשג בחייהם בכוחות עצמם, ותועיל למשק הישראלי ולחברה הישראלית בכללותה.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת שרון מרים השכל (פ/3558/24; פ/717/25) ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה טור פז (פ/1365/25; הוסרה מסדר היום ביום י"ח בסיוון התשפ"ג (7.6.2023)).

הצעת החוק זהה לפ/1365/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' באב התשפ"ג (24.07.2023)